

KNIHY KNIHOVNY KUNŠTÁTSKÉ

Vít Ondráček

Čte ještě dnes někdo verše? Rýmy? To nevím... Určitě je ale hodně těch, kteří je píšou. Redakce literárních časopisů úpí pod zásilkami veršů... Internet se stal v tomto směru odpadkovým košem. Přiznávám, že mám verše rád od dětství. V prvním náporu puberty padla mi do ruky knížka s lákavým titulem RADOSTI ŽIVOTA. A zapůsobila na nevinnou duši adolescentovu jako zjevení:

Drobky pod stůl hází nám osud,
ostatní vše je nicota.
Alkohol ještě je! Holky jsou posud!
Jsou ještě radosti života!

RADOSTI ŽIVOTA byly druhou sbírkou českého židovského básníka Františka Gellnera. Vyšly v roce 1903 a předcházela je už prvotina s dekadentním názvem PO NÁS AŽ PŘIJDE POTOPA! (1901) Gellner byl duše nezkrotná, „bouřlivý debatér anarchistických schůzí“, ale hlavně mimořádný talent své generace. Psal povídky, román ve verších i v próze, maloval obrazy, kreslil skvělé karikatury, s nimiž se uplatnil i za svých pobytů v Paříži v časopisech, patřících k tehdejší špičce. (Rire, Cri de Paris) Procestoval jako tulák Francii, Německo, Rakousko. Studoval malířství v Drážďanech a Berlíně. Třicetiletý Gellner se po bouřlivém životě usadil v Brně. Na přímluvu bílovického anarchistického druha S. K. Neumanna začal pracovat v redakci Lidových novin na České ulici. Z mnohotvárné činnosti umělecké, redakční i veřejné, vytrhla Gellnera světová válka. Jako nepohodlný, podvrtný živel byl poslán brzy na haličskou frontu. Od 13. září 1914 je veden u svého pluku jako nezvěstný. Dožil se tedy pouhých 33 let. Verše „rouhavého cynika“ osvědčily však neobyčejnou životaschopnost. Byly mnohokrát zhudebňovány, znovu a znovu vydávány. Kdo sáhne po Františku Gellnerovi, jehož jazyk byl kdysi soudobou kritikou nazván „češtinou zablácené ulice“, bude stržen. Vydání polistopadové je ovšem plně chyb (CARPE DIEM). Doporučuji proto spíš vydání starší. A nejsou snad dodnes platné tyto Gellnerovy sloky?

Kdo peníze má, vše koupit si může,
vína se napije, nají se masa,
jsou na prodej písně, jsou na prodej růže,
jsou na prodej polibky, láska i krása.

Viděl jsem kraje bohaté, chudé,
leckde jsem v světě se potuloval.
Tuhletu pitomou pravdu jsem všude,
zrovna jak v Paříži konstatoval.

GELLNER: Z díla F. Gellnera, ČS 1952

GELLNER: Radosti života, ČS 1974

GELLNER: Teplo zhaslého plamene, MF 1989

GELLNER: Básně, Carpe diem 2005